

Abstrakt

Evropská občanská iniciativa

Ing. Vladimír Bartovic

Tato diplomová práce se zabývá Evropskou občanskou iniciativou (EOI) – nástrojem participativní demokracie, jenž už jednu dekádu umožňuje občanům Evropské unie ovlivňovat legislativní proces, tak že požádají Evropskou komisi o předložení legislativního návrhu. Cílem práce je zhodnotit implementační praxi Evropské občanské iniciativy v kontextu judikatury Tribunálu a Soudního dvora EU a analyzovat nové nařízení o Evropské občanské iniciativě. Práce analyzuje důvody, které vedly k vytvoření Evropské občanské iniciativy – zejména otázku existence demokratického deficitu Unie. Analyzuje zakotvení EOI v primárním právu Unie a srovnává ji s jinými nástroji participativní demokracie a podobnými instituty nepřímé legislativní iniciativy, které mají k dispozici Evropský parlament a Rada. Práce se stručně věnuje původnímu nařízení o EOI z roku 2011, legislativnímu procesu jeho přijetí a implementaci na národní úrovni.

Těžištěm práce je pak analýza uplatňování nařízení v praxi. Přináší přehled iniciativ a shrnuje postoje institucí EU, občanské společnosti, akademiků a analyzuje také několik zásadních soudních rozhodnutí týkajících se EOI. V závěru se práce věnuje právní analýze nového nařízení o EOI, jež bylo přijato s cílem odstranit nedostatky původního nařízení, které se ukázaly v průběhu jeho implementace.

Práce dochází k závěru, že vytvoření Evropské občanské iniciativy bylo správným krokem k řešení demokratického deficitu EU. Zároveň konstatuje, že nové nařízení odstranilo mnohé nedostatky původní právní úpravy a učinilo EOI „uživatelsky přívětivější“. Na druhou stranu konstatuje, že ani revize neposílila demokratizační potenciál EOI a ta zůstává nástrojem poměrně slabým. Jednak kvůli tomu, že se jedná o nepřímou legislativní iniciativu a také proto, že má nezávazný charakter a některá omezení (kupříkladu ní nelze přímo žádat změnu primárního práva Unie). Práce navrhuje, jakým způsobem by bylo možné posílit politické dopady úspěšných iniciativ, i bez změny primárního práva nebo nařízení, kupříkladu prostřednictvím zavedení kategorie kvalifikované iniciativy.